

Michał Hyra

Uniwersytet Opolski, Poland
E-mail: hyrus@o2.pl

Priorytety polityki zagranicznej Królestwa Arabii Saudyjskiej

Abstract

The Kingdom of Saudi Arabia has defined priorities of its foreign policy in the form of circles. These determinants are geographical, historical, religious, and economic. Saudi targets are calculated for many years ahead. Their main aim is to become a leader in the Arab and Islamic world. As soon as Saudi Arabia gain a strong legitimacy, will it be one of the most important representatives of the Islamic World on the worlds political agenda. The intention of the author is to show these circles, as well as the presentation of the activities of Riyadh within them.

Key words: Saudi Arabia, Arab, Riyadh, Islam.

ŹRÓDŁA SAUDYJSKIEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ

Polityka zagraniczna ma za zadanie zagwarantowanie bezpieczeństwa, suwerenności i jego niezależności. Kolejnym istotnym celem jest też zapewnienie korzystnego środowiska zewnętrznego, sprzyjającego rozwojowi wewnętrznemu państwa, we wszystkich jego aspektach¹. Powyższe determinanty można odnieść do każdego państwa na świecie. Celem poniższego artykułu jest analiza polityki zagranicznej Królestwa Arabii Saudyjskiej. W artykule zostanie przeanalizowany całokształt saudyjskiej polityki zewnętrznej zgodnie z jej priorytetami.

Od początku istnienia saudyjskiego królestwa, wpływ na politykę zagraniczną kolejnych monarchów wywierają czynniki geograficzne, historyczne, religijne oraz ekonomiczne. Wśród zasad przyświecającym rządzącym Arabią należy wskazać przede wszystkim politykę dobrosąsiedzka, nie ingerowanie w wewnętrzne sprawy innych państw oraz zacieśnianie relacji politycznych z krajami Zatoki Perskiej, Półwyspu Arabskiego, a także innymi krajami arabskimi i islamskimi. Saudowie

¹ Cz. Mojsiewicz, *Polska polityka zagraniczna, [w:] Międzynarodowe stosunki polityczne*, praca zbiorowa pod red. W. Malendowski., Cz. Mojsiewicz, Poznań 1996, s. 171 – 185.

stawiają sobie za cel odgrywanie istotnej roli w organizacjach międzynarodowych. W związku z tym Królestwo Arabii Saudyjskiej prowadzi swoją politykę zagraniczną w czterech kręgach. Pierwszy z nich skupia państwa leżące nad Zatoką Perską, kolejny nakierowany jest na rozwój relacji w świecie arabskim, jego naturalnym rozwinięciem jest krąg islamski oraz czwarty, skupiony wokół spraw globalnych².

Głównym polem zainteresowania saudyjskiej monarchii jest region Zatoki Perskiej. Fakt ten wynika przede wszystkim z czynników geograficznych, lecz nie tylko. Niemniej istotne są więzy krwi między poszczególnymi monarchiami, wspólnej historii oraz podobnych systemów politycznych i ekonomicznych. Polityka saudyjska nakierowana jest na rozwój relacji z sunnickimi monarchiami Zatoki Perskiej. Państwa te nie dość, że mają bardzo zbliżone systemy polityczne, to ich gospodarki w większości oparte są na eksporcie węglowodorów.

Jednak rozwijanie poprawnych relacji z sąsiednimi państwami poprzedziło wieloletnie, burzliwe ustalanie granic na Półwyspie Arabskim, które nie sprzyjało budowie zaufania między zainteresowanymi stronami. Wytyczne granic trwało wiele lat i osiągnięte porozumienia są efektem żmudnych rokowań. Sytuacji nie ułatwiał fakt, że Arabia Saudyjska, dysponująca największym terytorium posiadała spory graniczne z monarchiami, które powstały w drugiej dekadzie XX w.³ Rozwiązanie problemów z wytyczeniem granic trwało wiele lat, np. granica z Omanem została ustalona w 1974 r., choć Arabia Saudyjska już trzy lata wcześniej uznała władzę sułtana Kabusa nad Omanem⁴.

Osiągnięcie porozumienia w kwestii przebiegu granic między Arabią Saudyjską a Bahrajnem (dyskusje dotyczył linii brzegowej), Katar, Kuwejtem, Omanem i Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi (ZEA) dało impuls do rozwoju stosunków politycznych na Półwyspie Arabskim. Pogłębienie relacji między monarchiami leżącymi nad Zatoką Perską przyspieszyło przez wybuch - w 1980 roku - wojny iracko-irańskiej. Wszystkie monarchie, zgodnie poparły Irak, fakt ten nie został dobrze odebrany w Iranie, wobec czego monarchie czuły się zagrożone. Narastające obawy przed atakami ze strony Iranu, sprawiły, że sunnickie monarchie zdecydowały się zacieśnić współpracę w celu utworzenia wspólnego frontu dla przeciwdziałania niebezpieczeństwom militarnym, a także ekonomicznym. Wyzwaniem dla tych państw był fakt, że działania wojenne, prowadzone w Zatoce Perskiej generowały problemy w żegludze, a co za tym idzie ograniczały transport ropy naftowej i odbijały się negatywnie na gospodarkach państw Półwyspu Arabskiego⁵.

Bodźcem do pogłębiania współpracy był nalot irańskich samolotów na Kuwejt w listopadzie 1980 roku. To ataku emir Kuwejtu Dżabir al-Ahmad as-Sabah zgłosił propozycję utworzenia organizacji międzynarodowej, skupiającej sunnickie monarchie Zatoki Perskiej. Kuwejcka inicjatywa zgłoszona podczas IX Konferencji Arabskiej, szybko zyskała akceptację zainteresowanych państw. Rada Współpracy

2 M. Hyra. *Cztery kręgi polityki zagranicznej Arabii Saudyjskiej*, [w:] *Contemporary problem of the international relations: political, economic, legal aspects*, Lviv 2014, s. 169.

3 J. Zdanowski, *Historia Arabii Wschodniej*, Wrocław 2008, s. 256 – 314.

4 A. H. Cordesman, *Saudi Arabia: National Security in a Troubled Region*, Santa Barbara 2009, s. 36.

5 J. Zdanowski, *Historia Bliskiego Wschodu w XX wieku*, Wrocław 2010, s. 541.

Zatoki (*Gulf Cooperation Council* – GCC) formalnie została powołana do życia na szczycie ministrów spraw zagranicznych Arabii Saudyjskiej, Bahrajnu, Kataru, Kuwejtu, Omanu i Zjednoczonych Emiratów Arabskich w Rijadzie w dniach 4-5 lutego 1981 r.⁶

Miesiąc później uzgodniono Kartę Rady Współpracy Zatoki. Zgodnie z przyjętym dokumentem GCC, miała być konfederacją państw z zachowaniem pełnej suwerenności poszczególnych członków. Założyciele rady pozostawili możliwość pogłębiania integracji w ramach organizacji, jeden z punktów karty mówił o pełnej integracji wewnątrz GCC, lecz nie sprecyzowano kiedy, ani na jakich zasadach miałyby to zostać zrealizowane⁷. Celem Rady jest integracja państw członkowskich na płaszczyźnie ekonomicznej, kulturalnej, prawnej podatkowej, celnej⁸ oraz militarnej. Jak zauważa Jakub Sławek kontekst bezpieczeństwa stanowi jeden z głównych filarów funkcjonowania rady. Tezę potwierdza fakt, że w ramach GCC, już w 1984 roku utworzono, siły szybkiego reagowania znane jako Tarcza Zatoki (*Gulf Shield*)⁹. Tarcza została użyta podczas protestów, które w wyniku Arabskiej Wiosny wybuchły w Bahrajnie. Wówczas, w ramach Tarczy Półwyspu, żołnierze z Arabii Saudyjskiej i kontyngent policyjny z ZEA wkroczyli do wyspiarskiego państwa przyczynili się do stłumienia społecznych protestów¹⁰.

Wydarzenia Arabskiej Wiosny stały się dużym wyzwaniem dla Arabii Saudyjskiej. Społeczne bunty, które przetoczyły się przez Afrykę Północną i Bliski Wschód wzbudziły niepokój w królestwie. W Rijadzie uznano, że receptą stabilność państw GCC będzie głębsza integracja, a nawet zjednoczenie państw członkowskich. Taki scenariusz był brany pod uwagę celu rozwiązania konfliktu w Bahrajnie, gdzie sunnicka mniejszość sprawuje władzę na szyicką większość. W Rijadzie rozważano aneksję wyspiarskiego państwa, dzięki czemu bahrajńscy szyici stali się mniejszością w królestwie. Ostatecznie pomysł nie został wcielony w życie¹¹.

Kwestia aneksji Bahrajnu, nie była jedyną inicjatywą saudyjskich władz, która miała na celu głębszą integrację. Saudyjska rodzina królewska zgłosiła propozycję przekształcenia Rady Współpracy Zatoki w Unię Zatoki. Dodatkowo nowopowstała organizacja miała przyjąć nowych członków - Jordanię i Maroko, które to otrzymały od Arabii Saudyjskiej propozycję akcesji. Koncepcje Rijadu nie zostały odebrane z entuzjazmem w większości państw członkowskich. Przeciw w kwestii pogłębienia integracji wyrażały władze ZEA. Z kolei w Katarze, Kuwejcie i Omanie panował sceptycyzm w sprawie przyjęcia nowych członków¹².

6 *Leksykon współczesnych międzynarodowych stosunków politycznych*, Cz. Mojsiewicz (red.), Wrocław 1998, s. 304.

7 J. Zdanowski, *Historia Bliskiego...*, op. cit., s. 541.

8 M. Łukasiewicz, *Celne i podatkowe aspekty integracji państw Rady Współpracy Państw Zatoki*, „Toruński rocznik podatkowy” 2012, s. 136.

9 J. Sławek, *Rada Współpracy Państw Zatoki - jaka przyszłość po Arabskiej Wiosnie?*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe” 2014, nr 3, s. 147.

10 R. Bania, *Arabska Wiosna - doświadczenia arabskich monarchii subregionu Zatoki Perskiej*, „Przegląd Politologiczny” 2014, nr 1, s. 206.

11 A. Dzisiów-Szuszczkiewicz, *Bliskowschodnia „zimna wojna” czyli saudyjsko-irańska rywalizacja w regionie w obliczu „arabskiej wiosny”*, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2014, nr 30, s. 191.

12 K. Kowalewska, *Państwa Rady Współpracy Zatoki wobec „arabskiej wiosny”*, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2012, nr 23-24, s. 175 – 177.

Członkowie GCC obawiali się, że akceptacja saudyjskich inicjatyw dotyczących pogłębiania integracji, sprawi, że Arabia Saudyjska zdominuje radę i będzie narzucić swoje stanowisko w różnych kwestiach, innym członkom. Wiodącą rolę w tym gronie odgrywali Katarczycy¹³. Ostatecznie mniejsze państwa członkowskie, z Katarą i Omanem na czele, zablokowały dalszą integrację. Arabska Wiosna przełożyła się na wiele problemów wewnątrz GCC. Asertywna polityka Kataru nie spodobała się w Rijadzie i doprowadziła do kryzysu wewnątrz rady. W 2014 roku Arabia Saudyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie i Bahrajn wycofały z Dohy swoich ambasadorów, ostatecznie konflikt udało się rozwiązać, lecz nie na długo. W połowie 2017 roku wybuchł na nowo, na znacznie większą skalę. Arabia Saudyjska, Bahrajn, Zjednoczone Emiraty Arabskie oraz Egipt ogłosiły, że zrywają stosunki dyplomatyczne z Katarą. Ponadto państwa zamknęły swoje przestrzenie powietrzne dla katarskich samolotów oraz zamknęły granicę saudyjsko-katarską, którą do emiratu dostarczana była m. in. żywność. Oficjalnym powodem takich działań był ukaranie wymuszenie na władzach Kataru, aby te zaprzestały udzielać schronienia grupom terrorystycznym i zaprzestały ich finansowania¹⁴.

Impas w relacjach z bliskim - do niedawna - sojusznikiem, sprawia, że Rijad musi szukać nowych partnerów poza obszarem Zatoki Perskiej. Naturalnym polem zainteresowania są państwa arabskie. Dużym atutem Saudyjczyków jest fakt, że na terenie dzisiejszego królestwa narodził się islam i arabski nacjonalizm. Predestynuje to Arabię Saudyjską do roli lidera wśród państw arabskich. Celem saudyjskiej polityki zagranicznej, prowadzonej w stosunku do państw arabskich jest wzmacnianie solidarności, a także ujednoczenie polityki państw dla lepszego wykorzystania potencjału i zasobów krajów arabskich. Poprzez swoją działalność Saudowie chcą ograniczyć zewnętrzne ingerencje w świat arabski¹⁵. Należy to rozumieć jako zapobieganie wzrostu wpływów Iranu w regionie.

Omawiając tematykę saudyjskiego zainteresowania państwami arabskimi nie można pominąć kwestii Jemenu. Państwo sąsiadujące z królestwem po Arabskiej Wiosnie pogrążyło się w chaosie. Szyicki ruch Huti rozpoczął antyrządową ofensywę, i w krótkim czasie osiągnął duże sukcesy. Szyici zajęli stolicę Jemenu Sanę, a następnie zmusili urzędującego prezydenta do ucieczki z kraju. Kiedy Huti byli blisko zdobycia drugiego co do wielkości miasta w Jemenie - Adenu, w konflikt włączyła się Arabia Saudyjska. Rijad zbudował koalicję, w skład której weszły wszystkie państwa GCC z wyjątkiem Omanu oraz Egiptu¹⁶. Interwencja zapobiegła zajęciu całego państwa przez Hutich, lecz walka z bojownikami doprowadziła do katastrofy humanitarnej. Saudyjczycy zostali wciągnięci w długotrwały konflikt, który jest dewastujący dla budżetu królestwa, które boryka się z niskimi cenami ropy naftowej.

13 Ibidem, s. 176.

14 *Katar w izolacji - kara za kontakty z Iranem i wspieranie terroryzmu*, <http://www.defence24.pl/606142,katar-w-izolacji-kara-za-kontakty-z-iranem-i-wspieranie-terroryzmu>, (data odczytu: 13.08.2017).

15 M. Hyra, *Polityka zagraniczna Arabii Saudyjskiej*, "Przegląd Geopolityczny" 2015, t. 13, s. 127.

16 Ibidem, s. 129-130.

Arabia Saudyjska nie zapomina też o dyplomacji. W ten sposób Saudyjczycy prowadzą politykę na forum Ligi Państw Arabskich (LPA). Organizacja została założona w 1945 roku. Wśród państw założycielskich można wymienić: Arabię Saudyjską, Egipt, Irak, Transjordanie, Liban oraz Syrię. W tym samym roku do ligi dołączył Jemen. Obecnie LPA zrzesza 22 państwa arabskie, a także Organizację Wyzwolenia Palestyny. Celem ligi w pierwszych latach funkcjonowania było głównie dążenie do jedności arabskiej, organizacja była też orędownikiem dążeń niepodległościowych Arabów. Organizacja głośno sprzeciwiała się napływowi ludności żydowskiej do Palestyny. Nieprzypadkowo, jedną z najistotniejszych płaszczyzn współpracy państw członkowskich był ich sceptyczny stosunek do państwa żydowskiego. LPA opierała się na negatywnym stosunku do Izraela, do czasu podpisania przez Egipt układu z Izraelem. Był to moment przełomowy w historii ligi. Państwa członkowskie zdecydowały o zawieszeniu Kairu go w prawach członka. W następnych latach, na forum LPA dochodziło do większych bądź mniejszych rozdziewki wśród państw zrzeszonych w lidze. Ogromnym wyzwaniem dla organizacji była wojna iracko-irańska, część państw, z Arabią Saudyjską na czele, opowiedziało się po stronie Iraku, z kolei Libia dostarczała broń Iranowi. Rozdziewek wywołał stosunek poszczególnych państw ligi do pierwszej wojny w Zatoce Perskiej¹⁷.

Jak już wspomniano powyżej, istotną sprawą dla państw członkowskich, i samej LPA jest uregulowanie kwestii palestyńskiej. W 2002 roku, Arabia Saudyjska przedstawiła, na forum organizacji, własny plan pokojowy, autorstwa króla Abdullaha¹⁸. Saudyjska inicjatywa zakładała wycofanie się Izraela na tereny sprzed 1967 roku, a także wcielenie do Palestyny wschodniej Jerozolimy. W zamian za akceptację planu, Izrael mógłby uregulować stosunki z państwami LPA. Plan króla Abdullaha, mimo niepowodzenia, był wielokrotnie ponawiany. Organizacja ponawiała propozycję w 2005 i 2007 roku¹⁹. Na niepowodzenie saudyjskiej inicjatywy złożyło się to, że ustępstwa, które musiały wykonać obie strony, nie były satysfakcjonujące zarówno dla Izraela jak i dla rządzącego w Strefie Gazy Hamasu.

Arabia Saudyjska budując swoją pozycję pośród państw arabskich, nie mogła pozostać obojętna wobec wydarzeń Arabskiej Wiosny. Rijad poparł interwencję zbrojną w obronie ludności cywilnej w Libii. W ślad za Rijadem poparcie dla operacji militarnej udzieliła Liga Państw Arabskich. Poparcie państw arabskich było niezwykle istotnej, bo legitymizowało atak państw zachodnich na siły pułkownika Muammara Kaddafiego²⁰.

Znacznie poważniejsze okazały się wydarzenia w Syrii. Tam społeczne, początkowo pokojowe protesty przerodziły się, z czasem w wojnę domową. Od początku Rijad opowiedział się po stronie protestujących. Najpierw, wzywając władze Syrii do przeprowadzenia reform, a następnie do usunięcia urzędującego prezydenta

17 *Leksykon...*, op. cit., s. 213-214.

18 W momencie przedstawiania inicjatywy, Abdullah był regentem i de facto rządził królestwem, choć na tron wstąpił w 2005 roku.

19 *Liga Arabska: Dialog Palestyny z Izraelem zakończy się fiaskiem*, <http://www.wprost.pl/ar/190811/Liga-Arabska-Dialog-Palestyny-z-Izraelem-zakonczy-sie-fiaskiem/>.

20 *Arabia Saudyjska a sytuacja na Bliskim Wschodzie*, <http://www.konflikty.pl/aktualnosci/wiadomosci/arabia-saudyjska-a-sytuacja-na-bliskim-wschodzie/>.

Baszara al-Asada. Saudyjskie zabiegi doprowadziły to tego, że LPA wdrożyła sankcje ekonomiczne na władze w Damaszku. Wachlarz sankcji obejmował takie sfery jak: zamrożenie kont bankowych ludzi reżimu, wstrzymanie inwestycji oraz zakaz prowadzenia transakcji z syryjskim bankiem centralnym²¹. Działanie ligi okazały się nieskuteczne. Syria jest drugim problemem, obok konfliktu izraelsko-arabskiego, problemem, którego nie udało się rozwiązać. Syria jest o tyle problematyczna dla samej Arabii Saudyjskiej, że leży w bliskiej odległości od granic królestwa. Sytuacja, która powstała w Syrii wyniku saudyjskiego zaangażowania zagraża bezpośrednio Rijadowi. Chęć obalenia prezydenta, finansowanie wielu grup walczących z reżimem w Syrii doprowadziło do powstania Państwa Islamskiego - potężnej organizacji terrorystycznej, która zagraża Arabii Saudyjskiej²².

Wydarzenia na Bliskim Wschodzie i postępująca destabilizacja sprawiają, że Rijad musi poszukiwać sojuszników spoza państw arabskich. Dla państwa, którego władca tytułowany jest Opiekunem Dwóch Świętych Meczetów w Mekce i Medynie, naturalnym polem do poszukiwania sojuszników są kraje, w których dominuje religia islamska. Jest to ogromny obszar od zachodniej Afryki po Indonezję, liczący ok. 1 mld. osób. Królestwo stara się rozwijać wpływy w państwach islamskich poprzez bilateralne relacje oraz w ramach organizacji międzynarodowych. Pierwszą, którą należy wymienić, jest Światowa Liga Muzułmańska (*Muslim World League* – MWL). Liga powstała w ramach saudyjskiej inicjatywy w 1962 roku, a jej siedzibą jest Mekka. Celem organizacji jest propagowanie wahhabizmu czyli wiodącego nurtu islamu w królestwie. Działanie MWL można zaobserwować głównie na Bliskim Wschodzie, w Afganistanie, Pakistanie, oraz w regionie Azji Południowo-Wschodniej. Aktywność ligi odnotowuje się również, choć na mniejszą skalę, w Europie i Ameryce Północnej. Królestwo jest głównym donatorem organizacji, szacunki wskazują, że w ciągu czterdziestu lat działalności MWL, otrzymała ona wsparcie z Arabii Saudyjskiej opiewające na ok. 75 mld. dol.²³ To jasno pokazuje, że Saudyjczycy przykładają dużą wagę to promocji własnych wartości w państwach muzułmańskich.

Rozwijanie wpływów poprzez organizacje międzynarodowe nie ogranicza się jedynie do MWL. Inną podmiotem, wartym uwagi jest Organizacja Współpracy Islamskiej (*Organisation of Islamic Cooperation* – OIC), która została powołana do życia w 1969 roku jako Organizacja Konferencji Islamskiej. Obecnie, OIC zrzesza 56 państw, dzięki czemu jest jedną z największych organizacji międzynarodowych na świecie. Wśród państw członkowskich znajdują się takie, gdzie dominują muzułmanie. Członkiem OIC jest też Organizacja Wyzwolenia Palestyny. Siedziba, podobnie jak w przypadku MWL mieści się w Arabii Saudyjskiej. Pośród deklarowanych celów OIC należy wymienić dążenie do zacieśniania współpracy między

21 *Syria unrest: Arab League adopts sanctions in Cairo*, <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-15901360>.

22 M. Hyra, *Zaangażowanie Arabii Saudyjskiej w aktualne konflikty zbrojne na Bliskim Wschodzie - przyczyny i perspektywy*, „Przegląd Geopolityczny” 2016, t. 17, s. 54.

23 V. Comras, *Al Qaeda Finances and Funding to Affiliated Groups*, [w:] J. K. Giraldo, H. A. Trinkunas (red.), *Terrorism Financing and State Responses: A Comparative Perspective*, Stanford 2007, s. 119.

państwami muzułmańskimi na płaszczyznach: ekonomicznej, kulturalnej oraz naukowej²⁴.

Warty odnotowania jest też fakt, że Arabia Saudyjska bardzo aktywnie angażuje się w pomoc humanitarną dla islamskich państw. Kiedy w 2005 roku, w Pakistanie doszło do katastrofalnego trzęsienia ziemi, królestwo udzieliło rządowi w Islamabadzie pomocy finansowej. Władze saudyjskie stworzyły specjalny fundusz, z którego finansowano pomoc osobom, które w wyniku kataklizmu straciły dorobek życia. Za sprawą saudyjskiej pomocy w Pakistanie wybudowano 4 tys. domów dla osób poszkodowanych w trzęsieniu. Również w 2010 roku, po powodzi w Pakistanie, Saudowie zaproponowali pomoc Pakistańczykom. Saudyjska pomoc na walkę ze skutkami wyniosła ok. 360 mln. dol. Dzięki wsparciu wybudowane zostały m. in. dwa szpitale. Królestwo wspiera też władze Afganistanu, dla którego wyasygnowała ok. 200 mln. dol.²⁵

Polityka Arabii Saudyjskiej wobec państwa niearabskich wynika głównie ze wspólnej religii. Saudyjczykom znacznie łatwiej jest rozwijać wpływy w państwach, gdzie dominuje islam. Saudowie są autorami wielu inicjatyw, które mają scalać państwa gdzie dominują muzułmanie. Niewątpliwym celem Rijadu jest dominacja w świecie muzułmańskim. Za sprawą hojnego finansowania funkcjonowania ponadnarodowych organizacji złożonych z państw muzułmańskich, Arabia Saudyjska stara się rozszerzać wpływy polityczne. Działalność Arabii Saudyjskiej przynosi królestwu namacalne korzyści. Najlepszym przykładem jest pakistański kontyngent wojskowy, zabezpieczający granicę saudyjsko-jemeńską w obawie przed szyckimi bojownikami²⁶.

Analizując politykę zagraniczną Arabii Saudyjskiej warto zwrócić uwagę na działalność królestwa na arenie międzynarodowej. Niewątpliwie, saudyjskie zaangażowanie w tej sferze wynika z rezultatów osiągniętych w omawianych powyżej kwestiach. Posiadając doniosłą pozycję wśród społeczności arabskiej i islamskiej, Rijad niejako stara się być rzecznikiem tych państw na forum międzynarodowym.

WNIOSKI

Cele polityki zagranicznej Królestwa Arabii Saudyjskiej zostały jasno opisane przez władze w Rijadzie i wynikają z racjonalnego podejścia i dbałości o interesy królestwa, aspirującego do roli przywódcy w świecie arabskim i islamskim. Jeśli Rijadowi uda się ugruntować pozycję lidera politycznego i religijnego pośród państw arabskich i muzułmańskich, wówczas z pewnością będzie można zauważyć intensyfikację działań w szerszej skali.

Polityka zagraniczna Arabii Saudyjskiej nakierowana jest głównie na budowę pozycji królestwa w świecie islamu. Priorytety można podzielić trzypięciowo.

24 B. Ye'or, *The impact of the Organisation of Islamic Cooperation on Europe*, [w:] S. Stern (red.), *Saudi Arabia and the global Islamic terrorist network*, New York 2011, s. 153.

25 Ch. Davidson, *After the Sheikhs: The Coming Collapse of the Gulf Monarchies*, New York 2013, s. 84.

26 *Pakistan deploys troops to Saudi border with Yemen*, <http://www.veteranstoday.com/2017/03/13/pakistan-deploys-troops-to-saudi-border-with-yemen/>, (data odczytu: 10.08.2017).

W pierwszej kolejności Arabia Saudyjska stara się rozwijać relacje w najbliższym sąsiedztwie, w regionie Półwyspu Arabskiego i Zatoki Perskiej. Polityka zagraniczna jest rozwijana poprzez działalność na forum Rady Współpracy Zatoki. Kolejnym stopniem jest rozwijanie stosunków z państwami arabskimi. Celem Saudów jest budowa jedności arabskiej pod szyldem LPA, lecz z saudyjskim przywództwem. Natomiast trzeci stopień to współpraca z państwami islamskimi.

Pomimo jasnego określenia priorytetów w polityce zagranicznej, i aktywnego dążenia do ich realizacji, Saudowie nie odnoszą w tej dziedzinie oczekiwanych sukcesów. Liczne próby pogłębiania integracji sunnickich monarchii w ramach Rady Współpracy Zatoki nie zostały wcielone w życie. Mniejsze państwa członkowskie rady skutecznie się temu opierają, gdyż obawiają się, że zbyt duże zbliżenie z Arabią będzie korzystne jedynie dla Rijadu, a one same zostaną zmarginalizowane. Również budowa jedności arabskiej nie przynosi wymiernych rezultatów. LPA po wstrząsie związanym z Arabską Wiosną, jest niezdolna do efektywnej pracy. Z kolei polityka prowadzona wobec państw muzułmańskich obliczona jest na wiele lat do przodu. Finansowanie organizacji międzynarodowych i religijnych, pomoc materialna dla społeczeństw z czasem przyniesie dla Saudyjczyków realne korzyści. Można już zauważyć pewne efekty, którymi bez wątpienia jest obecność Pakistańskich żołnierzy na pograniczu saudyjsko-jemeńskim.

BIBLIOGRAFIA

1. *Arabia Saudyjska a sytuacja na Bliskim Wschodzie*, <http://www.konflikty.pl/aktualnosci/wiadomosci/arabia-saudyjska-a-sytuacja-na-bliskim-wschodzie/>.
2. Bania R., *Arabska Wiosna - doświadczenia arabskich monarchii subregionu Zatoki Perskiej*, „Przegląd Politologiczny” 2014, nr 1, s. 206.
3. Comras V., *Al Qaeda Finances and Funding to Affiliated Groups*, w: *Terrorism Financing and State Responses: A Comparative Perspective*, (ed.) Giraldo J. K., Trinkunas H. A., Stanford 2007, s. 119.
4. Cordesman A. H., *Saudi Arabia: National Security in a Troubled Region*, Santa Barbara 2009.
5. Davidson Ch., *After the Sheikhs: The Coming Collapse of the Gulf Monarchies*, New York 2013, s. 84.
6. Dzisiów-Szuszczukiewicz A., Bliskowschodnia „zimna wojna” czyli saudyjsko-irańska rywalizacja w regionie w obliczu „arabskiej wiosny”, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2014, nr 30, s. 191.
7. Hyra M., *Cztery kręgi polityki zagranicznej Arabii Saudyjskiej*, [w:] *Contemporary problem of the international relations: political, economic, legal aspects*, Lviv 2014.
8. Hyra M., *Polityka zagraniczna Arabii Saudyjskiej*, „Przegląd Geopolityczny” 2015, t. 13.
9. Hyra M., *Zaangażowanie Arabii Saudyjskiej w aktualne konflikty zbrojne na Bliskim Wschodzie - przyczyny i perspektywy*, „Przegląd Geopolityczny” 2016, t. 17.
10. *Katar w izolacji - kara za kontakty z Iranem i wspieranie terroryzmu*, <http://www.defence24.pl/606142,katar-w-izolacji-kara-za-kontakty-z-iranem-i-wspieranie-terroryzmu>.
11. Kowalewska K., *Państwa Rady Współpracy Zatoki wobec „arabskiej wiosny”*, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2012, nr 23-24, s. 175 – 177.
12. *Leksykon współczesnych międzynarodowych stosunków politycznych*, praca zbiorowa pod red. Mojsiewicz Cz., Wrocław 1998, s. 304.

13. *Liga Arabska: Dialog Palestyny z Izraelem zakończy się fiaskiem*, <http://www.wprost.pl/ar/190811/Liga-Arabska-Dialog-Palestyny-z-Izraelem-zakonczy-sie-fiaskiem/>.
14. Łukaszewicz M., *Celne i podatkowe aspekty integracji państw Rady Współpracy Państw Zatoki*, „Toruński rocznik podatkowy” 2012, s. 136.
15. Mojsiewicz Cz., *Polska polityka zagraniczna*, w: *Międzynarodowe stosunki polityczne*, praca zbiorowa pod red. Malendowski W., Mojsiewicz Cz., Poznań 1996, s. 171 – 185.
16. *Pakistan deploys troops to Saudi border with Yemen*, <http://www.veteranstoday.com/2017/03/13/pakistan-deploys-troops-to-saudi-border-with-yemen/>.
17. Sławek J., *Rada Współpracy Państw Zatoki - jaka przyszłość po Arabskiej Wiośnie?*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe” 2014, nr 3.
18. *Syria unrest: Arab League adopts sanctions in Cairo*, <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-15901360>.
19. Ye'or B., *The impact of the Organisation of Islamic Cooperation on Europe*, w: *Saudi Arabia and the global Islamic terrorist network*, (ed.) Stern S., New York 2011, s. 153.
20. Zdanowski J., *Historia Arabii Wschodniej*, Wrocław 2008, s. 256 – 314.
21. Zdanowski J., *Historia Bliskiego Wschodu w XX wieku*, Wrocław 2010, s. 541.